

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜ਼ੈਲਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮਿਲਟਰੀ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 234 ਆਫ 1963

5 ਸਤੰਬਰ 1966 ਈ

ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ) ਐਕਟ (1958 ਦਾ XXXII)
— ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) — 'ਪ੍ਰੀਮਾਈਜ਼' — ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ
ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ)
ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ 'ਅਹਾਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ
ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ "ਜ਼ਮੀਨ"
ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਇਸਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ
ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ
ਤਹਿਤ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ
ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ਼ 18 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ਼
32 ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਚਤ ਕਰਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ
ਸੰਪਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤਾਂ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ) ਕਾਨੂੰਨ
ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ
ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

13 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 665 ਆਫ 1962 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ
ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ
ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ਬੀ ਐਸ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਐਸ ਕੇ ਪਿਪਟ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਡੀ.ਸੀ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ- -ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 13 ਮਾਰਚ, 1963 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੱਤ ਹੋਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅੰਬਾਲਾ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲਟਰੀ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ, ਅੰਬਾਲਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1, ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਲੀਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। . ਲੀਜ਼ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਮਨੀ ਜਾਂ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ) ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। (1958 ਦਾ ਐਕਟ 32), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 2 ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਨੂੰ ਉਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। '- ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਾਇਮਿਸ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਇਵੇਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੈਂਟ ਰਿਕਵਰੀ) ਐਕਟ, 1959 (1959 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 31), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ,

'ਪਰਿਸਿਸ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ- "'ਅਹਾਤੇ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (ਬਾਕੀ ਇੱਥੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ)", ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ- "'ਅਹਾਤੇ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਭਾਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (ਬਾਕੀ ਇੱਥੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ)

ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਅਤੇ 'ਜਾਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਭਾਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ। ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਮੰਤਵਾਂ', ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਅਹਾਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਅਹਾਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਦੇ ਵਾਧੂ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ 'ਭੂਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਹੱਦ ਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ' ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) ਵਿੱਚ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅਸਮਰਥ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਇਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II—ਰਾਜ ਸੂਚੀ—ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ਼ 18। ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 18 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-"ਜ਼ਮੀਨ, ਭਾਵ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ, ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ; ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣਾ; ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਜ਼ੇ; ਬਸਤੀਕਰਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੌਜੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਇਕਸਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੂਚੀ II ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ 18 ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ

ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ I—ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 32 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ ਲਿਖਿਆ ਹੈ—“ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਮਾਲੀਆ, ਪਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।”

ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੰਦਰਾਜ ਇਸ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੰਦਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ-2 ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਕਲੇ ਇੰਦਰਾਜ 18 ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਚੀ II ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਇੰਦਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 32, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਸਦ ਲਈ ਸੂਚੀ, ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ 'ਸੰਪੱਤੀ' ਸ਼ਬਦ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ 87 ਅਤੇ 88 ਦਰਜ ਹਨ 'ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਇਦਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਸੰਪੱਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 18 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 32 ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਚਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਸੂਚੀ I ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 32 ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੰਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 32 ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫੌਜੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਫਾਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਤਾਰਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ (17 ਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1964, ਅਨੁਸੂਚੀ 7, ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 245 ਅਤੇ 246 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰ." ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Parveen Rani, Translator

ਡਿਸਕਲੇਮਰ (ਬੇਦਾਅਵਾ):-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।